

МИСТЕЦЬКІ ПОСТАТІ

УДК 72.01 + 72.071(477)(092)

Олександра **Ковешнікова**

доцент кафедри дизайну
середовища
Київського державного інституту
декоративно-прикладного
мистецтва та
дизайну ім. М. Бойчука.

Передумови формування творчих уподобань архітектора Анатолія Добровольського

© Ковешнікова О., 2018

<http://doi.org/10.5281/zenodo.1313220>

Анотація. У статті розглянуто витoki стилістичних особливостей у творчості видатного майстра архітектури А. Добровольського. Вагомою передумовою в розвитку творчих поглядів А. Добровольського був досвід учителів і колег, які відстоювали національні спрямування, втілювали ідеї використання синтезу мистецтв у архітектурі. Слід відзначити також вплив на становлення творчих уподобань А. Добровольського стилістики «українського бароко», традиційні форми якого він широко використовував у практиці проектування в період студентства. Показано вплив його творчої школи на формування поглядів і традицій у новаторській діяльності українських архітекторів. Проведено аналіз впливу різних шкіл і відомих архітекторів на творчість А. Добровольського.

Ключові слова: архітектор А. Добровольський, архітектура радянської України, архітектурний модерн, бароко.

Постановка проблеми. Проблеми формотворення в архітектурній науці і практиці були каменем спотикання в усі часи. Вивчення творчого здобутку професора А. Добровольського в соціокультурному контексті радянських часів дозволить простежити національні традиції у формотворен-

ні української архітектури, які існували в той час і визначаються у провідних архітектурних пам'ятках України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт кафедри теорії, історії архітектури і синтезу мистецтв Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, входить до фундаментальних наукових завдань, які стоять перед сучасною теорією та історією української архітектури.

Актуальність обраної теми. У сучасній архітектурній практиці відчутна нагальна потреба у вивченні архітектурної спадщини та асиміляції історичного досвіду творчості архітекторів радянського періоду. Питання формотворчого розвитку української архітектури того часу доцільно дослідити на прикладі творчості видатного практика і теоретика архітектури Анатолія Володимировича Добровольського (19.05.1910 – 19.04.1988), професійна діяльність якого припала на весь період становлення радянської архітектури та є частиною її розвитку в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Архітектурна творчість А. Добровольського знайшла відображення у життєвих публікаціях про нього, оглядово-аналітичних працях, у яких постає архітектор як автора архітектурних об'єктів була залучена до розгляду; спогадах сучасників, а також у його власних публікаціях. У повоєнній періодиці вибірково висвітлено поодинокі моменти творчості майстра.

Опрацьовували загальнотеоретичні аспекти на теми стилістики української архітектури А. Іконніков [1], у 1970–1990-ті роки – Ю. Яралов [2], С. Хан-Магомедов [3], А. Мардер [4], В. Чепелик [5], Ю. Асеев [6;9], Г. Головка [7], В. Заболотний [8], Г. Лебедев [9], А. Пучков [10]. Автори Ю. Асеев [11], Г. Лебедев [9], П. Юрченко [12], В. Чепелик [5], З. Мойсеєнко [13], Б. Єрофалов [14] та ін. відзначили вагомість внеску А. Добровольського в розвиток національної архітектурної школи.

Мета роботи – з'ясувати основні фактори (стилі, теорії, творчість окремих архітекторів та їхніх об'єднань), які вплинули на становлення творчого кредо архітектора А. Добровольського.

Виклад основного матеріалу дослідження. Період навчання та початок проектної діяльності видатного майстра архітектури України радянського періоду А. В. Добровольського припав на кінець 1920-х – початок 1930-х років. Нові стилі-

стичні течії – радянський конструктивізм і функціоналізм, народна стилістика, створення архітектурних організацій у 1920-1930 рр. мало вплив на вибір образного та стилістичного рішення в практиці наступного покоління архітекторів до якого належав А. В. Добровольський. Так, Асоціація художників Червоної України АХЧУ 1923 р. опанувало традиції вітчизняного мистецтва, його представники Д. Дяченко і К. Мощенко зверталися до українського бароко, а П. Альошин, В. Риков, В. Троценко, В. Заболотний, М. Гречина – до композиційних і конструктивних елементів народної архітектури. Представники конструктивістського напрямку (ТСАУ, 1928-1932 рр. перше об'єднання радянських архітекторів) Й. Каракіс, П. Альошин, В. Троценко, М. Дяченко, Ф. Мазуленко використовували елементи українського бароко та народної архітектури [15].

На використання національних форм, бароко та модерну, винахід нових конструктивних і образних вирішень, на нашу думку, А. Добровольського надихнули роботи архітекторів київської школи.

Вагомою передумовою в розвитку творчих поглядів А. В. Добровольського був досвід учителів і колег, які відстоювали національні спрямування, втілювали ідеї використання синтезу мистецтв у архітектурі. Треба особливо відзначити вплив на становлення творчих уподобань А. Добровольського «українського бароко», традиційні форми якого він широко використовував у практиці проектування в період студентства.

Досить важливим чинником, що вплинув на становлення творчого кредо архітектора була стилістична спадковість, яка відстежується в взаємодії архітектурних шкіл і течій в Україні. Розглядаючи ретроспективу розвитку української архітектури, можна стверджувати, що використання народної архітектури та національних традицій було особливістю української архітектури протягом усієї історії. Це підтверджується багатьма роботами українських зодчих. Навчався А. Добровольський у яскравих майстрів архітектури: Й. Каракіса, О. Вербицького, М. Данілевського, В. Кричевського та ін. [16]. Учителі та колеги Анатолія Володимировича зверталися до форм «українського бароко» ще в дорадянський період. 1914 року П. Альошин будує на Софіївській площі багатоповерховий житловий будинок, вирішення фасадів якого пов'язано з бароковою дзвіницею

Софіївського собору. Д. Дяченко ще 1910 р. у формах українського модерну спроектував музей для Кам'янця-Подільського. У Лубнах на Полтавщині у 1914-1915 рр. збудували лікарню за його проектом, яка має риси народної архітектури: скошені вікна, ганки, орнаментику [6]. На нашу думку, творчість Д. Дяченка також надихнула А. Добровольського на використання барокових форм.

Український архітектурний модерн був одним з напрямів неоукраїнського стилю. Програмним архітектурним об'єктом у стилі УАМ є будинок Полтавського земства авторства архітектора В. Кричевського (1904 р.), яким, по суті, започатковано цей стиль. Яскравим прикладом використання національних рис у архітектурі України було будівництво «Будинку для гостей» у садибі Г. Галагана в с. Лебединці на Чернігівщині (арх. Є. І. Червінський, 1854-1856 рр.) [5].

Архітектор О. Сластіон (1895-1933 рр.) використовував у своїх проектах елементи народної архітектури: бані, високі покрівлі, цегляні орнаменти, скошені вікна, яскраві червоні тони. За його проектами на Полтавщині та в Канівському районі було побудовано школи, курортний зал у Миргороді (1917 р.). Школи збереглися в Ніжині, селах Западинці, Піски та Луки, Кам'яні потоки на Полтавщині. Прості одноповерхові об'єми шкіл з високими покрівлями й банями були естетичними акцентами села [6]. П. Альошин 1923 р. проектує виразну будівлю Миронівської станції в національних українських традиціях [17].

За В. Чепеликом, УАМ – один з українських архітектурних стилів, що розвивався на теренах України протягом 1903-1941 рр. УАМ був одним з напрямів неоукраїнського стилю. В основі УАМ лежать народні традиції хатнього й церковного будівництва та досягнення української професійної архітектури, перш за все барокової, а також європейського модерну [5].

Сутність українського архітектурного стилю, яка проявилася у творчості В. Г. Кричевського, П. Ф. Альошина, А. П. Максимова, Д. М. Дяченка, О. Вербицького та ін., має багатогранний характер. Так, В. Кричевський і його послідовники розвивали стилістичні прийоми своєрідного українського модерну (УАМ), П. Альошин, Д. Дяченко та інші вбачали витоки національного стилю в традиціях українського бароко, О. Вербицький підтримував раціоналістичні погляди в архітектурі [18].

Загалом у творах архітекторів, що працювали в напрямі УАМ, було кілька загальних характерних прийомів, які простежуються і у творчості А. Добровольського: акцентування входу, декоративне вирішення, розписи, поліхромність. Найбільш це знайшло відображення в конкурсних проектах сільського дитячого садка, дитячих ясел, індивідуальних житлових будинків, а також – у клубі с. Леськи на Черкащині (1939-1941 рр.) [19].

Як випускник архітектурного факультету Київського будівельного інституту, А. Добровольський пройшов школу видатного майстра архітектури О. Вербицького (1875-1958 рр.) [21], який використовував національні мотиви, рекомендував залишати відкритою цеглу у зовнішньому вигляді будівлі, не закриваючи її штукатуркою [22]. Цей конструктивний прийом можна побачити у творах А. Добровольського.

Наставник і колега А. Добровольського Й. Каракіс сформулював ідею про необхідність використання народних прийомів декоративного оздоблення будівель [23]. Навчаючись у Й. Каракіса, А. Добровольський надалі у своїй творчості використовував ідеї щодо впровадження народних прийомів у архітектурі. Він, як і його вчитель, від 1960-х років впроваджували синтез мистецтв у архітектурну практику.

П. Альошин впроваджував методи класичної архітектурної школи, використання форм модерну та конструктивізму, був прихильником застосування облицювальної кераміки. В. Риков приділяв велику увагу вивченню класичної архітектурної спадщини [24].

Роботи П. Альошина і В. Рикова, у яких можна побачити рух від модерну до конструктивізму 1920-х рр., можна розглядати як підґрунтя для архітектурної практики А. Добровольського.

М. Холостенко досліджував традиції українського зодчества, охорону та реставрацію пам'яток архітектури Києва, Чернігова, Путивля, Новгород-Сіверського. Робота з М. Холостенком надихнула А. Добровольського на вивчення давньоруської та народної української архітектури. Працюючи в першій майстерні М. Холостенка на початку 1930-х рр., А. Добровольський щороку їздив на Полтавщину, Чернігівщину та в західні області України, де вивчав пам'ятки української архітектури. Зацікавленість майстра історією української архітектури ві-

добразилася в художньо-композиційних вирішеннях багатьох споруд, спроектованих за його участю у 1930-1940 рр. [16].

Таким чином, приклад таких майстрів як П. Альошин, В. Риков, О. Вербицький, Й. Каракіс, Є. Катонін, Д. Дяченко, М. Холостенко та ін., дали поштовх для оволодіння академічною спадщиною у творчості, а досвід сучасників і співавторів багатьох проектів і творчий потенціал самого А. Добровольського відіграли значну роль у його реалізації в різних аспектах.

Висновки. Становлення творчої майстерності архітектора А. Добровольського розвивалося під впливом провідних напрямів у архітектурі України початку ХХ ст. Основним чинником, який безпосередньо вплинув на образне вирішення об'єктів архітектурної спадщини митця, є прагнення архітектора всебічно вивчати й втілювати в життя образи національної української архітектури.

Вагомою передумовою в розвитку творчих поглядів А. Добровольського був досвід учителів і колег, які відстоювали національні риси, втілювали ідеї використання синтезу мистецтв у архітектурі. Найбільший вплив мали майстри Київської архітектурної школи: часткове звернення до конструктивізму (навчання у Й. Каракіса), використання елементів народної архітектури (робота з М. В. Холостенком), українського бароко (творчість Д. Дяченка), використання нових будівельних матеріалів, та синтезу мистецтв (впровадження П. Альошина).

1. История советской архитектуры (1917–1954 гг.) : учеб. для вузов / под ред. Н. П. Былинкина и А. В. Рябушина. – М. : Стройиздат, 1985. – 256 с.

2. Яралов Ю. С. Национальное и интернациональное в советской архитектуре / Ю. С. Яралов ; сост. и авт. коммент. М. И. Астафьева-Длугач. – М. : Стройиздат, 1985. – 224 с.

3. Хан-Магомедов С. О. Теоретические концепции в советской архитектуре. – М. : Знание, 1974. – 64 с.

4. Мардер А. П. Эстетика архитектуры : теоретические проблемы архитектурного творчества. – М. : Стройиздат, 1988. – 216 с.

5. Чепелик В. В. Український архітектурний модерн / В. В. Чепелик ; упоряд. З. В. Мойсеєнко-Чепелик. – К. : КНУБА, 2000. – 378 с.

6. Асеев Ю. С. Стили в архитектуре Украины. – К. : Будівельник, 1989. – 104 с.
7. Головка Г. В. Архитектура Советской Украины. – М. : Стройиздат, 1973. – 157 с.
8. Заболотный В. И. Тридцать лет советской архитектуры на Украине. – К. : Изд. Акад. архитектуры УССР, 1948. – 56 с.
9. Лебедев Г.О. Київській архітектор Анатолій Добровольський / Г. О. Лебедев // Київ. старовина. – 2001. – № 6. – С. 163-168.
10. Пучков А. А. Стилеспадкоємність радянської архітектури : Спроба побудови соціальної матриці А. Пучков, С. Сімакова // Архітектурна спадщина України. – К. : Українознавство, 1997. – Вип. 4. – С. 152.
11. Асеев Ю. С. Історія архітектури і професійна свідомість архітектора // Українська академія мистецтв: дослідн. та наук.-метод. пр. – К. : Українська академія мистецтв, 1994. – Вип. 1. – С. 32-34.
12. Юрченко П. Г. До питання про національні особливості радянської архітектури України / П. Г. Юрченко // Вісник Акад. архітектури УРСР. – 1948. – № 2. – С. 22-28.
13. Мойсеєнко З. В. Творче кредо А. В. Добровольського // Українська академія мистецтв: дослідн. та наук.-метод. праці. – К., 2000. – Вип. 7. – С. 295-298.
14. Ерофалов Б. Л. Украинский стиль Анатолия Добровольского / Б. Л. Ерофалов // А+С. – 2006. – № 2. – С. 22-56.
15. Архитектура Советской Украины [Текст] / И. Н. Седак, В. П. Дахно, Ю. И. Писковский, В. Е. Ладный. – М. : Стройиздат, 1987. – 303 с.
16. Добровольский А. В. Творческая и научная деятельность: Авторские материалы / А. В. Добровольский. – К. : Изд-во Акад. стр-ва и архит. УССР, 1963. – 30 с.
17. Історія української архітектури / Ю. С. Асеев [та ін.] ; за ред. В. І. Тимофієнка. – К. : Техніка, 2003. – 472 с.
18. История советской архитектуры. 1917–1958 гг. / под ред. Н. П. Былинкина. – М. : Госстройиздат, 1962. – 340 с.
19. Мойсеєнко З. В. Вивчення народної архітектури України – важливий фактор у вихованні митця // Українська академія мистецтв: дослідн. та наук.-методичні праці. – К. – 1994. – Вип. 1. – С. 32-34.
20. Кохан С. В. О. М. Вербицький – архітектор і педагог / С. В. Кохан, С. К. Кілессо. – К. : Будівельник, 1966. – 28 с.

21. Добровольский А. В. Творческая и научная деятельность: Авторские материалы [Текст] / А. В. Добровольский. – К. : Изд-во Акад. стр-ва и архит. УССР, 1963. – 30 с.
22. Кохан С. В. О. М. Вербицкий – архітектор і педагог / С. В. Кохан, С. К. Кілессо. – К. : Будівельник, 1966. – 28 с.
23. Пучков А. Киевский архитектор Иосиф Каракис: к вопросу о ковке мастера в тиглях советской эпохи / А. Пучков // МІСТ: Мистецтво, історія, сучасність, теорія: зб. наук. праць ІПСМ НАМ України. – К. : Фенікс, 2013. – Вип. 9. – С. 176-209.
24. Ясієвич В. Є. Київський зодчий П. Ф. Альошин [Текст] / Володимир Ясієвич. – К. : Будівельник, 1966. – 66 с.

REFERENCES

1. Ystoryia sovetskoj arkhytektury (1917–1954 hh.) : Ucheb. dlia vuzov / Pod red. N. P. Bylynkyna y A. V. Riabushyna. -2-e yzd., pererab. y dop. — М. : Strojyzdat, 1985. -256 s.
2. Yaralov Yu. S. Natsyonal'noe y ynternatsyonal'noe v sovetskoj arkhytekture / Yu. S. Yaralov ; sost. y avt. komment. M. Y. Astaf'eva-Dluchach. — 2-e yzd., pererab. y dop. -М. : Strojyzdat, 1985. -224 s.
3. Khan-Mahomedov S. O. Teoretycheskye kontseptsyy v tsovetskoj arkhytekture— М. : Znanye, 1974. -64 s.
4. Marder A. P. Estetyka arkhytektury : teoret. problemy arkhytektur. tvorchestva— М. : Strojyzdat, 1988. -216 s.
5. Chepelyk V. V. Ukrains'kyj arkhitekturnyj modern / V. V. Chepelyk; uporiad. Z. V. Mojseienko-Chepelyk. — К. : KNUBA, 2000. — 378 s.
6. Aseev Yu. S. Styly v arkhytekture Ukrainy К. : Budivel'nyk, 1989. — 104 s.
7. Holovko H. V. Arkhytektura Sovetskoj Ukrainy— М. : Strojyzdat, 1973. — 157 s.
8. Zabolotnyj V. Y. Trydtsat' let sovetskoj arkhytektury na Ukrainy. — К. : Yzd. Akad. arkhytektury USSR, 1948. — 56 s.
9. Lebediev H.O. Kyivs'kij arkhitekto Anatolij Dobrovol's'kyj / H. O. Lebediev // Kyiv. starovyna. — 2001. — no. 6. — S. 163–168.
10. Puchkov A. A. Stylespadkoiemnist' radians'koi arkhitekтуры : Sproba pobudovy sotsial'noi matrytsi A. Puchkov, S. Simakova // Arkhitekturna spadschyna Ukrainy. — К. : Ukrainoznavstvo, 1997. — Vyp. 4. — S. 152–11. Asieiev Yu. S. Istoriiia arkhitekтуры i profesijna svidomist' arkhitektoora // Ukrains'ka akademiia mystetstv :

- Doslidnyts'ki ta nauk.-metod. pr. — K.: Ukrains'ka akademiia mystetstv, 1994. — Vyp. 1. — S. 32–34.
- 12.** Yurchenko P. H. Do pytannia pro natsional'ni osoblyvosti radians'koi arkhitektury Ukrainy / P. H. Yurchenko // Visnyk Akad. arkhitektury URSR. — 1948. — no. 2. — S. 22–28.
- 13.** Mojseienko Z. V. Tvorche kredo A. V. Dobrovol's'koho // Ukrains'ka akademiia mystetstv: dosl. ta nauk.-metod. pratsi. — K., 2000. — Vyp. 7. — S. 295–298.
- 14.** Erofalov B. L. Ukraynskyj styl' Anatolyia Dobrovol's'koho / Borys Erofalov // A+S. — 2006. — no. 2. — S. 22–56.
- 15.** Arkhitektura Sovetskoj Ukrainy [Tekst] / Y.N. Sedak, V.P. Dakhno, Yu. Y. Pyskovskyj, V. E. Ladnyj. — M. : Strojzdat, 1987. — 303 s.
- 16.** Dobrovol'skyj A. V. Tvorcheskaia y nauchnaiadeiatel'nost' : Avtorskye materyaly / A. V. Dobrovol'skyj. — K. : Yzd-vo Akad. str-vay arkhyt. USSR, 1963. — 30 s.
- 17.** Istoriia ukrains'koi arkhitektury/ Yu. S. Asieiev [ta in.] ; za red. V. I. Tymofienka. — K. : Tekhnika, 2003. — 472 s.
- 18.** Ystoryia sovetskoj arkhytektury. 1917–1958 hh/ Pod red. N. P. Bylynkyna. — M. : Hosstrojzdat, 1962. — 340 s.
- 19.** Mojseienko Z. V. Vyvchennia narodnoi arkhitektury Ukrainy — vazhlyvyj faktor u vykhovanni myttsia // Ukrains'ka akademiia mystetstv : dosl. ta nauk.-metodychni pratsi. — K., 1994. — Vyp. 1. — S. 32–34.
- 20.** Kokhan S. V. O. M. Verbyts'kyj — arkhitekto i pedahoh / S. V. Kokhan, S. K. Kilesso. — K. : Budivel'nyk, 1966. — 28 s.
- 21.** Dobrovol'skyj A. V. Tvorcheskaia y nauchnaia deiatel'nost' : Avtorskye materyaly [Tekst] / A. V. Dobrovol'skyj. — K. : Yzd-vo Akad. str-va y arkhyt. USSR, 1963. — 30 s.
- 22.** Kokhan S. V. O. M. Verbyts'kyj — arkhitekto i pedahoh / S. V. Kokhan, S. K. Kilesso. — K. : Budivel'nyk, 1966. — 28 s.
- 23.** Puchkov A. Kyeviskyj arkhytektor Yosyf Karakys : k voprosu o kovke мастера v tyhliakh sovetskoj epokhy / A. Puchkov // MIST : Mystetstvo, istoriia, suchasnist', teoriia : zb. nauk. prats' IPSM NAM Ukrainy. — K. : Feniks, 2013. — Vyp. 9. — S. 176–209.
- 24.** Yasiievych V. Ye. Kyivs'kyj zodchyj P. F. Al'oshyn [Tekst] / Volodymyr Yasiievych. — K.: Budivel'nyk, 1966. —

ANNOTATION

Oleksandra Koveshnikova. Prerequisites for the formation of creative tastes of architect Anatoly Dobrovolsky.

Background. Problems of forming in architectural science and practice were a stumbling block at all times. The study of the creative achievement of Professor AV Dobrovolsky in the socio-cultural context of the Soviet period will allow us to follow the national traditions in forming the Ukrainian architecture that existed at the time and are determined in the leading architectural monuments of Ukraine.

Relationship of work with scientific programs, plans, themes. The research is carried out in accordance with the plan of research work of the Department of Theory, History of Architecture and Art Synthesis of the National Academy of Fine Arts and Architecture, included in the fundamental scientific tasks facing the modern theory and history of Ukrainian architecture.

Relevance of the chosen topic. In contemporary architectural practice, there is an urgent need to study the architectural heritage and to assimilate the historical experience of the creativity of the architects of the Soviet period. The question of the formative development of Ukrainian architecture at that time should be investigated by Anatoly Volodymyrovych Dobrovolskyi (19.05.1910 - 19.04.1988), whose professional activity was the whole period of the formation of Soviet architecture and is part of its development in Ukraine, on the example of creativity of the outstanding practice and architectural theorist Anatoly Volodymyrovych Dobrovolsky.

Analysis of recent research and publications. The architectural creativity of AV Dobrovolsky was reflected: in his lifetime publications about him, the review-analytical works, in which the figure of the architect was involved in the consideration as the author of architectural objects; memoirs of contemporaries, as well as in his own publications. In post-war periodicals, isolated moments in the work of the master were selectively lit.

The development of general theoretical aspects on the theme of stylistics of Ukrainian architecture was studied by AV Ikonnikov, Yu. S. S. Yaralov, S.O. Khan-Magomedov, AP Marder, VV Chepelyk, Yu. S. Aseev, GV V. Golovko, V. I. Zabolotny, G. A. Lebedev, A. Puchkov.

Famous architects and artists Yu. S.Aseev, G.O. Lebedev, P.G. Yurchenko, V.V. Chepelyk, ZV Moysenko, Boris L. Erofalov and others, noted the importance of the contribution of AV Dobrovolsky to the development of the national architectural school.

Purpose: To find out the main factors (styles, theories, creativity of individual architects and their associations) that influenced the creation of the creative credo of architect AV Dobrovolsky.

Conclusions The formation of the creative skill of the architect A.V. Dobrovolsky developed under the influence of the leading directions in the architecture of Ukraine at the beginning of the twentieth century. The main factor that directly influenced the figurative solution of the objects of the architectural heritage of the artist is the desire of the architect to comprehensively study and implement the images of the national Ukrainian architecture.

An important prerequisite for the development of A.V. Dobrovolsky's creative views was the experience of teachers and colleagues who defended national orientations, embodying the idea of using the synthesis of arts in architecture. The greatest influence was made by the masters of the Kyiv Architectural School: a partial appeal to constructivism (studying at J. Y. Karakis), the use of elements of folk architecture (work with MV Khosostank), the Ukrainian baroque (the work of DM Dyachenko), the use of new construction materials, and the synthesis of arts (the introduction of PF Aleshin).

Key words: architect A. V. Dobrovolsky, architecture of the Soviet Ukraine, architectural modernism, baroque.

АННОТАЦИЯ

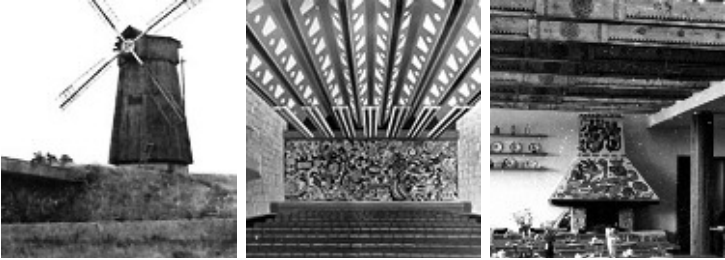
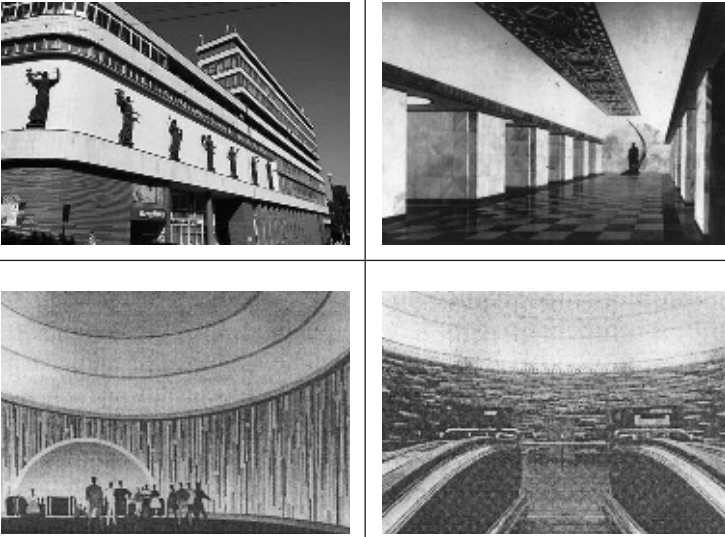
Александра Ковешникова. Предпосылки формирования творческих предпочтений архитектора Анатолия Добровольского. В статье рассмотрены истоки стилистических особенностей в творчестве выдающегося мастера архитектуры А. Добровольского. Весомой предпосылкой в развитии творческих взглядов А. Добровольского был опыт учителей и коллег, которые отстаивали национальные направления, воплощали идеи использования синтеза искусств в архитектуре. Надо особо отметить влияние на становление творческих предпочтений А. Добровольского «украинского барокко», традиционные формы которого широко использовались им в практике проектирования в период студенчества. Подчеркнуто, что на использование национальных форм, барокко и модерна, изобретение новых конструктивных и образных решений по нашему мнению А. Добровольского вдохновили работы архитекторов киевской школы.

Ключевые слова: архитектор А. В. Добровольский, архитектура советской Украины, архитектурный модерн, барокко.

Таб. 1. Стилiстичні витоки архiтектурних рiшень А.В.Добровольського 1930-1940 рр.

 <p>Архiтектурні елементи української народної архiтектурнi в традицiйних формах модерну</p> <div data-bbox="492 422 658 598" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Використання трапецидальної форми даху та оздоблення з елементами народної архiтектурнi</p> </div>		
<p>*Будинок мiського училища iм. С. Ф. Грушевського у Києві, 1908-1911 рр., архiт. В. Кричевський, Е. Брадтман. Загальний вигляд</p>	<p>Будинок ресторану «Рiв'єра» з танцювальним майданчиком на схилах Днiпра в Києві.</p>	
 <div data-bbox="492 718 660 917" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Використання пропорцiйних закономірностей, багаторярусних башточок, довгi звиси даху, характерні для УАМ</p> </div>	<p>А.</p> <p>Б.</p> 	
<p>*В. Особняк лiкаря Панчишина у Львові, 1910-ті рр., архiт. О. Лушпинський.</p>	<p>*Г. Будинок Українського педагогiчного товариства у Львові.</p>	<p>А. Водна станцiя спортивного товариства Темп у Києві 1937р Б. Проект комплексу споруд водно-спортивного комбiнату на Трухановому острові (1937 р.), архiт А. Добровольський, М. Холостенко</p>
<p>*Проект типiзованого житлового будинку святиченка, 1916 р., архiт. О. О. Лушпинський</p> 		
	<p>Житлові будинки для села, проекти 1930-1940 рр. А. Добровольський</p>	
<p>*Використані iлюстративні матеріали з книги Віктора Чепелика «Український архiтектурний модерн»</p>		

Таб. 2. Індивідуальні художні прийоми А. Добровольського 1960-1980 рр.

<p>Стилізація та використання традиційних форм народної архітектури в проектуванні громадських об'єктів</p>	
<p>Використання нових технологій та будівельних матеріалів із залученням прийому стилізації стрічкового орнаменту з керамічної плитки, синтез мистецтв</p>	

Таб 3. Технологічні та художні впровадження А. Добровольського в оздоблення житлових будинків 1940-1950-х рр.

<p>Втілення образів народної української орнаментики в деталях оздоблення фасадів будинків</p>	
<p>Використання золотистої кераміки, майоліки, пластичне вирішення фасадних площин житлових будинків.</p>	
<p>Авторський прийом у оформленні порталів, наявність кручених колон і напівколон</p>	 <p>Кручені колони. Типовихбудинківсерії № 302 , 1947–1952 рр. А. Добровольський</p>
<p>Оздоблення фасадів у стилі українського архітектурного модеру</p>	